

G CONSELLERIA
O EDUCACIÓ
I FORMACIÓ
B PROFESSIONAL

PROTOCOL GENERAL D'ACTUACIÓ A L'ÀMBIT EDUCATIU ENFRONT D'ALTES TEMPERATURES EXCEPCIONALS

Les onades de calor a les Illes Balears són un fet de cada vegada més habitual. Les temperatures elevades són freqüents en la primera i darrera part del calendari escolar, essent els mesos més afectats maig, juny, setembre i octubre, en els quals es poden produir situacions d'altres temperatures que poden dificultar el desenvolupament normal de l'activitat educativa als centres docents.

Especialment als edificis més antics ens trobem amb centres educatius que no disposen d'aïllament tèrmic, de sistemes eficaços per ombrejar ni disposen de sistemes de climatització ni refrigeració adequats. És un fet generalitzat a tot l'estat espanyol que posa de manifest la necessitat d'adaptar els centres educatius i adoptar mesures organitzatives que tenguin en compte la importància del confort tèrmic en el benestar, tant de les persones que hi fan feina com dels infants.

El fet que moltes instal·lacions dels centres no estiguin adaptades a aquestes condicions fa que es donin situacions d'incomoditat per als membres de la comunitat educativa que dificulten l'activitat diària a les aules.

Per això, i també per afavorir l'estalvi energètic, des de l'any 2016, en les obres d'ampliació o de construcció de nous centres educatius públics s'inclouen mesures d'aïllament tèrmic, d'adaptació i elements de climatització passius per garantir unes condicions de temperatura adequades.

Pel que fa a l'adequació de les instal·lacions existents, es facilita als centres educatius públics que compten amb una avaluació prèvia del Servei de Prevenció de Riscos Laborals on s'indica que les condicions ambientals no són adequades o s'han detectat mancances importants, l'ajuda econòmica necessària i el suport tècnic perquè puguin adaptar els espais sotmesos a més estrès tèrmic. En cas d'instal·lació d'aparells (ventiladors, aires condicionats...), cal tenir en compte prèviament la potència contractada i l'estat de la instal·lació elèctrica.

Per altra part, es preveu que durant l'any 2023 s'elabori un pla d'adaptació climatològica per millorar les condicions de confort termohigromètric, així com les de qualitat i renovació de l'aire en els centres educatius públics, en el marc dels programes de cooperació territorial del Ministeri d'Educació i Formació Professional.

Aquest pla inclourà estudis tècnics específics d'anàlisi de la realitat bioclimàtica i de confort dels centres docents per determinar les seves característiques a partir de la seva ubicació geogràfica, orientació, grau d'exposició al sol, tipologia constructiva, materials de construcció emprats, qualitat de l'aïllament, etc., per determinar la necessitat de realitzar en els centres actuacions en matèria d'aïllament tèrmic (aïllament de teulades, façanes i finestres), ventilació,

instal·lació de sistemes de climatització o de temperament de la temperatura o zones d'ombra als espais exteriors.

Per altra banda, i paral·lelament, s'ha dissenyat aquest protocol que té com a finalitat orientar les actuacions que han de dur a terme els membres de la comunitat educativa de tal manera que puguin respondre enfront de situacions d'altres temperatures.

Les mesures i actuacions que es proposen en aquest document es poden seleccionar, adaptar, concretar i posar en pràctica per part dels centres docents per planificar les actuacions que els permetin minimitzar o neutralitzar les conseqüències de les altres temperatures, amb la intenció de preservar la salut i el benestar de tots els membres de la comunitat educativa, especialment l'alumnat, així com del professorat i altres treballadors dels centres educatius.

El fet de disposar d'un protocol d'actuació enfront de les altes temperatures permet:

- Reduir el temps necessari per resoldre cada situació.
- Reduir el marge d'error en les decisions que cal adoptar perquè es basaran en l'anàlisi prèvia de les mesures organitzatives que s'han de prendre en funció de les característiques del centre.
- Reduir la incertesa i aportar seguretat a tots els membres de la comunitat educativa.
- Facilitar el coneixement de l'organització dels espais i les activitats del centre i de les mesures per a la protecció de la salut i el benestar de les persones.
- Anticipar la distribució de tasques i responsabilitats per adoptar les mesures organitzatives corresponents.

A l'hora de preveure les actuacions que s'han d'adoptar en cada centre s'han de tenir en compte:

- Les característiques pròpies del centre docent, dels seus espais, equipaments, emplaçament i usuaris.
- La definició de tots els aspectes materials, organitzatius i d'atribució de tasques que s'han de considerar i la designació dels responsables de cadascuna.
- La incorporació de la informació adequada i necessària per a cada una de les actuacions que s'han de dur a terme en situacions reals. S'ha de prioritzar la protecció de les persones i la mínima alteració de l'organització del centre.

- La difusió del contingut del protocol entre els membres de la comunitat educativa, especialment entre les persones responsables de la seva aplicació.

Els objectius d'aquest protocol són:

- Vetllar pel benestar i la salut dels membres de la comunitat educativa.
- Garantir l'atenció educativa de l'alumnat en les situacions excepcionals i adaptar la prestació del servei educatiu a aquestes situacions.
- Proporcionar pautes, procediments organitzatius i directrius d'actuació per donar resposta a les possibles situacions provocades per altes temperatures.
- Garantir la resposta i l'aplicació immediates de mesures d'atenció i protecció per evitar conseqüències lesives per a les persones.
- Incrementar els nivells de seguretat, eficàcia i adequació de les mesures adoptades amb la coordinació d'actuacions amb els serveis sanitaris, d'emergències i de Protecció Civil de l'entorn del centre docent.
- Crear hàbits de comportament d'autoprotecció entre tots els membres de la comunitat educativa.
- Fomentar entre l'alumnat les actituds i competències pròpies de la cultura de la prevenció, i els coneixements i accions per poder respondre adequadament davant les situacions d'adversitat meteorològica.

1. Preparació

En l'època habitual de possible activació del protocol es recomana:

- Planificar les activitats extraescolars o esdeveniments en espais exteriors tenint en compte la possibilitat d'altres temperatures per si escau modificar-los o cancel·lar-los si s'activa el protocol o es disposen mesures de caràcter general per part de l'Administració educativa.
- Supervisar l'estat dels espais i les instal·lacions que estigui previst utilitzar en el cas d'altres temperatures.
- Elaborar o revisar i actualitzar els models de comunicació d'activació del protocol a la comunitat educativa i a l'inspector o inspectora de referència del centre per informar-los immediatament si cal.

2. Temporització

L'època d'activació del protocol serà normalment coincident amb els mesos de juny i de setembre. Això no obstant, aquesta podrà avançar-se o posposar-se en funció de les condicions climatològiques que tinguin lloc en cada moment.

Amb caràcter general, el protocol es pot activar entre l'1 de juny i el 31 de juliol, i de l'1 al 30 de setembre, sense perjudici que es pugui fer en altres moments si les condicions meteorològiques així ho determinen.

3. Criteris d'activació

La Direcció General de Planificació, Ordenació i Centres informarà els centres de l'activació del protocol a partir del butlletí d'avís determinat per la Direcció General d'Emergències i Interior en aplicació del [Decret 106/2006](#), de 15 de desembre, mitjançant el qual s'aprova el Pla Especial per fer front al risc de fenòmens meteorològics adversos (BOIB núm. 009 de 2007) i amb els valors aportats diàriament per l'Agència Estatal de Meteorologia (AEMET).

La informació que es proporciona és predictiva i estableix aquests nivells d'alerta meteorològica:

Nivell verd: no hi ha cap risc meteorològic. No es preveu que se superin durant cinc dies consecutius les temperatures llindars màximes i mínimes.

Nivell groc: no hi ha risc meteorològic per a la població en general, però sí per a alguna activitat concreta. Es preveu la superació de les temperatures llindars màximes i mínimes durant un o dos dies seguits.

Nivell taronja: hi ha un risc meteorològic important (fenòmens meteorològics adversos no habituals). Es preveu la superació de les temperatures llindars màximes i mínimes durant tres o quatre dies seguits.

Nivell vermell: el risc meteorològic és extrem (fenòmens meteorològics adversos no habituals d'intensitat excepcional). Es preveu la superació de les temperatures llindars màximes i mínimes durant cinc dies o més seguits.

Quan un fenomen meteorològic advers assoleix els nivells taronja o vermell es genera un butlletí d'avís.

Llindars de temperatura:

Illa	Nivell Groc	Nivell Taronja	Nivell Vermell
Eivissa i Formentera	32°	34°	36°
Mallorca	33°	35°	38°
Menorca	32°	34°	36°

La disponibilitat de les previsions de temperatures amb cinc dies d'antelació permet donar recomanacions a la població escolar per adoptar mesures de protecció, així com per preveure la coordinació necessària amb els serveis socio-sanitaris per a la seva eventual intervenció.

Per tant, a partir dels nivells d'alerta groc de superació de les temperatures llindars, es realitzaran les accions informatives i preventives, i es disposaran les mesures organitzatives necessàries establertes en aquest protocol general o al protocol del centre, si en disposa d'un d'específic, per procurar el benestar i la protecció dels membres de la comunitat educativa.

4. Aplicació de mesures organitzatives

Les mesures organitzatives previstes en aquest protocol general d'actuació a l'àmbit educatiu davant onades de calor o altes temperatures excepcionals podran ser aplicades segons el que disposi la Conselleria d'Educació i Formació Professional davant d'avisos meteorològics de la Direcció General d'Emergències i Interior.

4.1. Mesures organitzatives generals, a partir del nivell d'alerta groc

Davant de situacions d'altres temperatures excepcionals, i per tal de reforçar en aquestes circumstàncies l'atenció adequada, la protecció i el benestar de tots els membres de la comunitat educativa i, de manera especial, de l'alumnat, professorat i altres treballadors del centre educatiu, a partir del nivell d'alerta groc, es podrà disposar l'adopció d'aquestes mesures:

- Amb caràcter general, cal evitar la realització d'activitats en els espais que resultin més calorosos o a les hores més caloroses del dia, traslladant-les, si és possible, a altres espais o instal·lacions del centre docent que resultin més oberts, frescos i amb ombra.
- Sempre que sigui possible, es promourà la ventilació natural que permeti la circulació d'aire i es prendran mesures per evitar la incidència directa del sol dins les aules.
- S'haurà de facilitar que els alumnes i professionals del centre s'hidratin i s'ha de facilitar que puguin beure aigua i líquids amb la freqüència necessària.
- Es recomanarà que utilitzin roba lleugera de materials que permetin la transpiració de la pell.
- Així mateix, a criteri dels equips directius, es poden organitzar diferents activitats dins de l'horari lectiu que s'ajustin a aquestes circumstàncies meteorològiques.

- S'ha d'evitar que l'alumnat realitzi les activitats de major activitat física en les hores més caloroses del dia i procurar que es duguin a terme a l'ombra.
- En aquestes circumstàncies es prestarà especial atenció i cura a l'alumnat amb necessitats educatives especials, a l'alumnat amb malalties cròniques i a l'alumnat d'educació infantil.
- En la mateixa línia, tot el personal docent amb factors personals considerats de major risc davant la calor segons definició del Ministeri de Sanitat (https://www.sanidad.gob.es/ciudadanos/saludAmbLaboral/planAltasTemp/2022/Factores_riesgo.htm) extremarà les mesures indicades anteriorment. En cas de dubte poden contactar amb l'àrea mèdica del Servei de Prevenció de Riscos Laborals.

Aquestes mesures organitzatives s'han d'adoptar sense alterar l'horari general del centre. L'alumnat restarà al centre atès pel professorat, fins que finalitzi la jornada lectiva.

4.2. Mesures organitzatives específiques, a partir del nivell d'alerta taronja

A més de les mesures incloses al punt 4.1:

a) Activitats lectives

Els centres docents, en aplicació del principi d'autonomia organitzativa, podran flexibilitzar l'horari de l'alumnat, modificar agrupaments i reorganitzar les activitats lectives previstes per tal d'adaptar-se a les circumstàncies d'altres temperatures excepcionals.

Només es podrà permetre la sortida de l'alumnat del centre docent a requeriment de les famílies, d'acord amb l'organització prèvia i els horaris de sortida que el centre estableixi a aquest efecte. Per norma general no serà abans de les 12 hores. En aquest cas les faltes d'assistència de l'alumnat podran considerar-se justificades sempre que la família hagi avisat.

A fi de garantir l'avaluació de l'alumnat, s'hi permetrà la realització de les activitats lectives previstes o de les proves que correspongui al nou horari establert.

b) Activitats complementàries i extraescolars

Atès que les activitats complementàries i extraescolars es poden realitzar fora dels espais habituals del centre docent (visites, excursions, activitats culturals, recreatives o esportives), cal revisar-ne la programació i les condicions de realització per si és convenient ajornar-les o cancel·lar-les per protecció.

Si es mantenen aquestes activitats sense modificar-ne la programació, caldrà garantir el contacte permanent amb el professorat que hi participa i amb les persones responsables de l'organització, per poder preveure les mesures que calgui adoptar.

c) Serveis complementaris.

La prestació dels serveis complementaris d'aula matineria, menjador escolar i transport escolar, si escau, no s'han d'alterar i, en general, se n'han de mantenir els horaris i les condicions de prestació.

5. Recomanacions generals de protecció, seguretat i benestar

- Beure aigua i líquids amb freqüència, encara que no es tengui set i amb independència de l'activitat física que es realitzi.
- Evitar les begudes amb cafeïna, alcohol o molt ensucrades, ja que poden afavorir la deshidratació.
- Romandre el major temps possible en llocs frescos, a l'ombra o climatitzats, i refrescar-se cada vegada que es necessiti.
- Procurar reduir l'activitat física i evitar realitzar esports a l'aire lliure en les hores centrals del dia.
- Usar roba lleugera, folgada i que deixi transpirar.
- Fer menjars lleugers que ajudin a reposar les sals perdudes per la suor (amanides, fruites, verdures, sucs, etc.)
- Consultar a un professional sanitari davant símptomes que es prolonguin més d'una hora i que puguin estar relacionats amb les altes temperatures.

Els centres que tenguin dificultats específiques per aplicar aquestes recomanacions o necessitin assessorament tècnic en qüestions de confort tèrmic, es poden posar en contacte amb el Servei de Prevenció de Riscs Laborals de Personal Docent al correu: prevencio@dgpdocen.caib.es o al telèfon 971176037.

Enllaços del Ministeri de Sanitat i de l'IBASSAL en referència al tema:

Mesures generals de protecció i prevenció enfront de temperatures excessives:
https://www.sanidad.gob.es/ciudadanos/saludAmbLaboral/planAltasTemp/2016/recomendaciones_gnrals_protec_prevencion.htm

Atenció amb l'excés de calor:
<https://www.sanidad.gob.es/profesionales/saludPublica/prevPromocion/calor.htm>

Recomanacions a l'efecte de la calor:
https://www.caib.es/sites/ibassal/ca/medidas_preventivas_para_el_efecto_de_la_calor/